

ÎNVĂȚAREA ONLINE ÎNTRE CONSTRÎNGERE ȘI OPORTUNITATEA DE DEZVOLTARE PROFESIONALĂ

Marc Marinela, inspector școlar general, Inspectoratul Școlar Județean Cluj

Pandemia provocată de infectarea cu virusul Covid a generat o serie de probleme și necesitatea de a găsi soluții în toate domeniile de activitate și, implicit și în sistemul de învățământ, unde principala provocare a fost, în condițiile suspendării cursurilor, organizarea activităților cu elevii în sistem online.

Această formă de desfășurare a activităților de învățare a fost resimțită în primele săptămâni ca o constrângere din partea multor cadre didactice, mai puțin familiarizate cu învățarea asistată de tehnologie. Cum nimeni nu putea anticipa ce dimensiuni va avea această pandemie, nu a existat o strategie unică la nivel național care să stipuleze soluțiile e-learning cele mai potrivite pentru elevi și cadrele didactice, condițiile tehnice ce trebuie îndeplinite pentru a putea aplica soluția e-learning aleasă, competențele necesare pentru a proiecta și desfășura activitățile didactice online de către elevi și cadrele didactice, modalitățile optime de proiectare a orarelor claselor, timpul petrecut de elevi de diferite vârste pe platforme, necesitatea elevilor din învățământul preprimar și din ciclul primar de a fi asistați de părinți și alte elemente care au creat dificultăți, pe parcursul derulării acestui proces de învățare online.

În aceste condiții, fiecare școală, respectiv fiecare cadru didactic a experimentat diferite formule, optând pentru platformele digitale existente cu titlu gratuit pe piața serviciilor educaționale.

Pentru a veni în sprijinul cadrelor didactice, în perioada martie – mai 2020, Inspectoratul Școlar Județean Cluj, în colaborare cu Casa Corpului Didactic Cluj, a organizat, o serie de acțiuni care au vizat instruirea și schimbul de bune practici în utilizarea unor soluții e-learning care și-au dovedit eficiența.

Astfel, s-au desfășurat activități de formare a cadrelor didactice, în sistem webinar, care au vizat utilizarea suitei de aplicații educaționale oferite sub licență gratuită de către Google și Microsoft (*G Suite for education* și *Office 365 A1*). Este vorba de o soluție e-learning care a permis fiecărei unități de învățământ să își organizeze un spațiu de colaborare on-line

propriu, temele abordate vizând prezentarea practică a soluțiilor *GSuite for education* și *Office 365 A1*, activarea *GSuite for Education* pentru unitatea de învățământ, sincronizarea *GSuite* cu *SIIR*, pentru crearea automată a conturilor de acces pentru profesori și elevi, gradul de siguranță în utilizarea platformei, din perspectiva reglementărilor legale privind protecția datelor cu caracter personal.

Treptat, cadrele didactice și-au transformat abordarea, privind această necesitate de dezvoltare profesională, nu ca pe o constrângere generată de pandemie, ci ca pe provocare a erei digitale, ca pe o oportunitate, de a asigura continuarea activităților de învățare, dovedindu-și creativitatea și fiind, ele înseși, parteneri în procesul de învățare, alături de elevi și părinții lor.

Evident, au fost comunități izolate, în care elevii nu au avut posibilitatea să participe la activități de învățare online, în special în unele localități din mediul rural unde nu există conexiune la internet, sau elevii nu dispun de echipamente IT pentru utilizarea platformelor. În aceste situații, am solicitat sprijinul autorităților locale pentru a identifica împreună soluții rapide de rezolvare a problemelor. Până la perfectarea acordurilor de colaborare cu companiile furnizoare de servicii de internet, în paralel cu campaniile de distribuire de laptopuri și calculatoare din donații, pentru a oferi egalitate de șanse la educație tuturor elevilor, am recomandat cadrelor didactice să se deplaseze, în condiții de siguranță și să ofere elevilor materiale suport, în format letric (fișe de lucru, sinteze, chestionare, sugestii de lectură etc), în scopul de a-i menține conectați la activitățile de învățare.

Revenind la activitățile de învățare online, a fost important să analizăm impactul acestei modalități de învățare, astfel încât, în perioada 23-26 mai 2020, Inspectoratul Școlar Județean Cluj împreună cu Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională Cluj, a desfășurat o acțiune de colectare a feedback-ului privind activitățile de învățare online, în scopul îmbunătățirii accesului și participării elevilor la instruirea asistată de tehnologie, prin aplicarea unor chestionare online adresate elevilor de gimnaziu și liceu, părinților și cadrelor didactice.

La chestionarele aplicate, în format online, au răspuns elevi, părinți și cadre didactice din 155 de instituții de învățământ preuniversitar din județul Cluj.

Nivelul de învățământ al respondenților a fost bine distribuit pe cele patru niveluri (în cazul părinților și cadrelor didactice), acest lucru fiind important pentru a obține un feedback corect.

În ceea ce privește mediul derezidență, procentele de respondenți sunt apropiate între elevi și cadre didactice, în cazul părinților apărând o diferență, cu 14% mai puțini părinți decât copiii lor, din mediul rural au răspuns la chestionar.

Referitor la tipurile de activități online desfășurate, toate cele trei categorii de respondenți aleg aceleași prime trei activități ca fiind cele mai frecvent desfășurate: lecții de învățare/recapitulare la diferite materii, rezolvarea / încărcarea de sarcini de lucru pe platformele educaționale, activități tip dirigenție/consiliere. Anumite diferențe procentuale apar în ceea ce privește rezolvarea / încărcarea de sarcini de lucru, elevii și părinții selectează opțiunea în procent mai mare decât cadrele didactice și în ceea ce privește activitățile de tip dirigenție/consiliere, unde procentul este invers, mai multe cadre didactice afirmă că desfășoară acest tip de activități decât elevii și părinții.

Legat de dificultățile în desfășurarea activității online, mai mult de jumătate dintre elevi și părinți afirmă că nu întâmpină dificultăți (54% dintre elevi și 55% dintre părinți). Principala dificultate identificată de elevi este cea tehnică, în utilizarea platformelor/ mijloacelor electronice (26%), aspect menționat și de către cadrele didactice (25%).

Cadrele didactice identifică însă în procent mai mare și alte dificultăți, cum este motivația scăzută a elevilor (49%), accesul dificil al elevilor la mijloacele electronice de comunicare (43%) și adaptarea lecțiilor, în format digital (31%).

Părinții observă și ei ca principală dificultate motivația scăzută a copiilor, care sunt distrași de la conținutul lecțiilor, de tehnologia pe care o au la îndemână într-un procent mult mai mic decât cadrele didactice, 21%, aceștia menționând și dificultăți cu conexiunea la internet, faptul că unii copii sunt prea mici pentru a folosi singuri tehnologia, lipsa socializării cu alți copii și a relaționării directe, apropiate, cu cadrul didactic.

În ceea ce privește gradul de mulțumire față de desfășurarea și eficiența activităților online, părinții și apoi elevii sunt cei mai mulțumiți, 78%, respectiv 65% alegând variantele „Foarte mulțumit” și „Mulțumit”. Cadrele didactice aleg în marea majoritate variantele „Relativ mulțumit” și „Mulțumit”, aceștia întâmpină de altfel și mai multe dificultăți în desfășurarea

activităților. În cazul tuturor categoriilor de respondenți, procentul care alege variantele „Nemulțumit” și „Foarte nemulțumit” este mic, 4% elevi și părinți versus 6% cadre didactice. Cei care au ales variantele ”Nemulțumit” sau ” Foarte nemulțumit” la întrebarea anterioară identifică și câteva motive pentru alegerea lor. Din punctul de vedere al părinților, copiii stau prea mult în fața ecranelor, având prea multe ore online, ceea ce îi obosește și îi face irascibili. De asemenea, părinții identifică dificultatea pentru cei care nu au telefoane performante sau calculatoare, sugerând că acestea ar trebui asigurate de către școli.

Elevii se referă și ei la oboseală, timpul lung petrecut în fața ecranelor, programul încărcat, precum și la dificultățile tehnice, de conexiune.

Cadrele didactice menționează și ele lipsa dispozitivelor necesare la unii elevi, precum și problemele legate de conexiunea la rețea. Alte răspunsuri se referă la colaborarea și comunicarea cu elevii, cadrele didactice subliniind importanța interacțiunilor față în față, a apropierii față de copii/elevi, în special la cei mai mici, dar nu numai.

La întrebarea referitoare la preferința pentru activitățile online/ activități față în față, adresată elevilor, aceștia aleg în cea mai mare măsură o combinație între activități online și față în față (52%), apoi numai cursurile/orele față în față (35%). Doar 6% ar alege doar cursuri online, iar 7% nu răspund.

Ultima întrebare permite respondenților să propună alte activități online la care le-ar plăcea să participe / să participe copiii lor, întrebare adresată elevilor și părinților:

a) cel mai frecvent, elevii propun activități sportive, educație fizică, dans, apoi activități de dezvoltare personală, activități educative, jocuri educative, jocuri de socializare, precum și activități artistice - desen, pictură, grafică, muzică, lecții de chitară;

b) din punctul de vedere al părinților, cei mai mulți afirmă că nu doresc alte activități online, e suficient/ e prea mult deja.

Cei care dau totuși niște sugestii menționează activități de consiliere și orientare, orientare în carieră, activități de dezvoltare personală și dezvoltare a abilităților de comunicare și socializare, activități distractive, de relaxare, concursuri și activități extracurriculare, dar și folosirea manualelor digitale.

„Tehnologiile digitale au modificat substanțial mintea generației digitale și, cu siguranță, această tendință va continua”, afirma profesorul universitar Mircea Miclea, psiholog și fost ministru al educației. În concepția domniei sale, „Este nevoie de o schimbare în sistemul de învățământ. Programa școlară este învechită, de-a dreptul depășită de cererile societății de azi. Educația din România este un subiect ce poate fi privit din diferite puncte de vedere. (...) Este nevoie de o modernizare, atât din punct de vedere al infrastructurii, cât și al tehnologiei, lucru dovedit în situația actuală de criză.” (Site: România curată, articol „Noua urgență: digitalizarea educației”).

În concluzie, având în vedere intenția guvernului de a oferi tuturor elevilor tablete pe care să le folosească dina noul școlar viitor în procesul de învățare, indiferent de eventualele contexte, care ar putea să ne oblige la desfășurarea exclusiv online a activităților de învățare (epidemii, calamități naturale, absența justificată a unor elevi/cadre didactice de la școală), consider că experiența acumulată în această perioadă, care a grăbit, în general, procesul de digitalizare a societății noastre, este un dat, de la care se impune să plecăm și să-l valorificăm, fie și secvențial în desfășurarea lecțiilor în școală, pentru că sporește atractivitatea lecțiilor și gradul de participare a elevilor, poate mai familiarizați cu tehnologia decât multe cadre didactice. De asemenea, această experiență, care, inițial, poate a fost receptată ca o constrângere din partea cadrelor didactice, se poate transforma într-o oportunitate de dezvoltare profesională, care să asigure reușita în carieră.